ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№10(5)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 516 sahifa,
26-oktyabr, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Sayimova D. K. – texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician
Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Sayimova D. K. – Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences
Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics
Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:
Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:
• Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)
Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):
• Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA CODEPЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

Informatika darslarida algoritmik topshiriqlar orqali 5–6-sinf o‘quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirish metodikasi 10
Muyassar Xodjiyeva Maxmudjanovna

Maktabgacha ta’limda matematikani o‘qitishda o‘yin texnologiyalaridan foydalanish 17
Samatova Xuvvaydo Rasulovna

Asliyat va fransuzcha tarjimalardagi toponimlarning struktur-grammatik modellari 22
Valijon Mamadjonov Alixanovich

“Tarbiya” darslarida raqamli hikoyalar orqali o‘quvchilarda halollik, mas’uliyat va mehr-oqibat fazilatlarini shakllantirish 26
Abdullayeva Surayyo Babojonovna

Kasbiy madaniyatshunoslik kompetensiyasini rivojlantirishda kompetensiyaviy yondashuvning imkoniyatlari 32
Komiljonova Mohinur Alllabergan qizi

Maktabgacha ta’lim tashkiloti tarbiyachilarida kasbiy kompetentlikni takomillashtirishda modellashtirishning o‘rni 37
Mamadaliyeva Marhabo Xolmamatovna

Raqamli keyslar asosida bo‘lajak pedagoglarning ijtimoiy-pedagogik profilaktik faoliyatga tayyorgarligini takomillashtirish 43
Raximov Sardorbek Kabulovich

Teskari sinf modeli asosida amaliy mashg‘ulotlarga tayyorgarlikni tashkil etish metodikasini takomillashtirish 48
Tursunbayeva Sevinch Normurod qizi, Saidov O‘tkirjon Mallayevich

Sinfni boshqarishdagi muammolar va ularning amaliy yechimlari 53
Xidirov Baxrom Dobilovich

Loyiha texnologiyasining lingvodidaktik asoslari 60
Muhammadaziz Omonov

O‘smirlarda egoizm psixodiagnostikasi 65
Karayeva Yulduz Xushbakovna

Oliy pedagogik ta’limda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishning integrativ yondashuvga asoslangan metodikasi 69
Jo‘rayev Shuxratbek Maxamadaliyevich

Inklyuziv ta’lim sharoitida logopedik yordamni tashkil etishning tashkiliy-pedagogik mexanizmlari 73
Azimova Dilnoza Sherzodovna

Talabalarda ijtimoiy faollik ko‘nikmalarini shakllantirishning psixologik omillari 76
Baxriyeva Nargiza Axmadovna

Bolalar adabiyoti vositasida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining axloqiy tanlov kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi 81
Duschanova Nilufar Sabirbayevna, Nurmetova Nazokat Baxtiyorovna

Nogiron farzandli onalarda psixologik farovonlikning himoya resurslari: nazariy-metodologik tahlil 86
Kasimova Xulkar Atabayevna

Intellektual rivojlanishida buzilishlari bo‘lgan o‘quvchilar bilan korreksion-logopedik ishda vizual tayanchlar va muqobil kommunikatsiyani qo‘llash modeli 90
Raximova Dildora Saidbasitovna

Дети с комплексными нарушениями развития 93
Д. Т. Ганурова

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlik qobiliyatini shakllantirishning pedagogik-psixologik mohiyati ... 97
Mavlyanova Umida Sadikjanovna

Nizolarning yuzaga kelishidagi shart-sharoitlar, shaxs toifalari va ularning xislatlari 101
Choriyeva Durdona Anvarovna, Malikova Umida Nurliboy qizi, Lutfullayeva Iroda Abduvahob qizi

Ijtimoiy tarmoqlarning talaba yoshlar milliy qadriyatlariga ta'sirining ijtimoiy-psixologik xususiyatlari 106
Turg'unov Baxromjon Raximjonovich

Tarbiyachi-pedagoglarda deontologik kompetensiyani rivojlantirishning metodologik yondashuvlari 112
Davlatova Dildora Nuriddinovna

Autizm spektri buzilishiga ega bolalarda nutqiy muloqot ko'nikmalarini shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslari 115
A. B. Mamatova

Davlat-xususiy sheriklik asosidagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim sifati monitoringi va boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish 123
Mongiyev Abdulxokim Ibragimovich

Transformational School Leadership and Teacher Performance: A Narrative Literature Review 127
Nilufar Buriyeva Anvar kizi, Axatov Aminjon Tohir ugli,
Sodiqova Marziyaxon Botirjon kizi, Lutfullayeva Moxistara Xayrullo kizi

Pedagogical Model for Improving the Methodological Competence of Future History Teachers Based on Digital Historical Sources 133
Otegenov Berdibay Menglibaevich

Tarbiyalanuvchilarda axloqiy sifatlarni shakllantirishning nazariy-metodologik asoslari va ertakterapiya imkoniyatlari 136
Qosimova Muattarxon Shokirjon qizi

O'qituvchi pedagogik faoliyatida pedagogik mahorat, refleksiv va innovatsion yondashuvning integratsiyasi 140
Mirsagatova Nargiza Sayfullayevna

Xorijiy tajribalar asosida maktab ta'lim mazmunini takomillashtirish 146
Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Teshayeva Toxira Inomjonovna

Pedagogik muhandislikning metodologik asoslari, kategoriyaviy apparati va yondosh ilmiy-pedagogik yo'nalishlar bilan o'zaro aloqadorligi 151
Nasrullayeva Fatima Azatovna

Рефлексивная подготовка будущих воспитателей к личностно ориентированному взаимодействию с дошкольниками 160
Бозорова Зухра Жураевна

Bo'lajak tarbiyachilarning tasviriy-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni 165
Xazratkulova Gulyora Tojiboyevna

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili ta'limini loyihalash kompetensiyasini metakognitiv yondashuv asosida rivojlantirish metodikasi 169
Raupova Navbahor Bahriddinovna

Kursant va talabalarning jismoniy tayyorgarligini takomillashtirish va ekstremal sharoitlarda harakat qilish ko'nikmalarini shakllantirishning innovatsion yondashuvlari 174
Yulliyev Nuriddin Jumanazarovich

Talabalarning tadbirkorlik kompetensiyalarini rivojlantirishning ijtimoiy zaruriyati 179
Sharipova Guzal Sodiqovna

Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarining matematik tasavvurlarini mental yondashuv asosida takomillashtirish: nazariy-metodik sharh 185
Parpiyeva Mohinur Baxtiyor qizi

STEAM yondashuvi asosida fizika laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etish metodikasi 189
Artikov Abdukaxor

"Korpus detektori" mashqlar tizimi: tuzilishi, bosqichlari va qo'llash metodikasi 196
Bahronov Nodirbek Aliyevich

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ongli o'qish ko'nikmalarini rivojlantirishda tabaqalashtirilgan yondashuv (EGRA-U diagnostikasi asosida) 199
Ne'matova Diyora Baxodir qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Ona tili darslarida hamkorlik texnologiyasidan foydalanishning mavjud holati va metodik muammolari 205
Usmonova Yulduz Faxriddin qizi

Grammatik tarjima metodida ona tilidan foydalanishning didaktik xususiyatlari 210
Erkinova Madina Komil qizi

Talabalarda ta'limiy kommunikativlikni rivojlantirishning pedagogik shart sharoitlari 214
Babayeva Maxfuza Abduvaitovna, Ismoilov Bobur Toxirovich

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisi refleksiv kompetensiyasining mazmuni, tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish darajalari 218
Bomurodova Gulhayo Jumayevna

Masalalarni tenglama tuzish yordamida yechimini qurishga o'rgatish metodikasi 223
Ismoilov Bobur Toxirovich, Babayeva Maxfuza Abduvaitovna

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash mazmunida argumentatsion nutq: darsliklar, o'quv reja va oliy ta'lim adabiyotining kontent-tahlili 229
Mamatova Marg'uba Ummatqul qizi

Основы паллиативной помощи педагогическая поддержка детей, получающих паллиативную помощь 233
Жузбаев Нурлан Урал угли, Хакимова Гульшода Абдусаламовна

"Pedagogikaning pragmatik aspektlari" modulini kreativ yondashuv asosida o'qitish modeli va ingliz tilidagi o'quv materiallarini tanlash mezonlari 237
Meliqo'ziyeva Zarnigorxon Ikromjon qizi

Gospital sharoitida turli yosh guruhlaridagi bolalar bilan ishlashning o'ziga xos xususiyatlari 242
S. M. Umarova

Harbiy xizmatchilarda kasbiy faoliyat davomida hissiy kuyish (emotsional burnout) sindromining ijtimoiy-psixologik psixoprofilaktikasi 246
Tursunov Kamariddin G'ulomovich

Использование подходов геймификации при обучении иностранному языку детей 5-6 лет 250
Курбанова Назира Низомиддиновна

Ko'rish imkoniyati cheklangan o'quvchilarda tiflotexnik vositalardan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish metodlari 257
Astanova Zumradxon Toxirovna

O'quvchilar xulq-atvoridagi og'ishish ilmiy tadqiqotlar talqini asosida 262
Azimjonova Rushana Rashid qizi

Образ сильной узбекской женщины в творчестве Зульфии 267
Аскарова Наргиза Абдивалиевна, Усманова Самира Зафаровна

Inklyuziv guruhlarda differensiallashtirilgan yozma topshiriqlar tizimini loyihalash tamoyillari 271
D. X. Saydazimova

Maktabgacha ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish va tarbiyachining kreativ kompetentligini oshirish metodlari 275
Odilova Sitora Ergash qizi

Milliy qadriyatlarga asoslangan matnlar vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy va tanqidiy fikrlashini notiqlik faoliyati orqali rivojlantirish 281
Ziyodullayeva Zuhro Faxriddin qizi

Raqamli transformatsiya sharoitida o'qituvchining refleksiv kompetensiyasini rivojlantirish modeli 286
Magzumova Lola Turakulovna

Bo'lajak o'qituvchilarni inklyuziv ta'limda seldan foydalanishga tayyorlash muammosining ijtimoiy va metodik qatlamlari 292
Sayfullayeva Ismigul Qodir qizi

Ichki ishlar xodimlarida koping-strategiyani shakllantirish kasbiy faoliyatni muvaffaqiyatli ta'minlovchi omil sifatida 296
Aliboyev Himaydin Fayzulla o'g'li

Psixologik holatni baholash asosida differensial mashqlar orqali badmintonchilarning koordinatsion va texnik tayyorgarligini rivojlantirish 299
Beknazarov Raxat Axmet og'li

Oliy ta'limda biotexnologiya fanini o'qitishning zamonaviy pedagogik asoslari 302
Jumabayeva Aygul Kuatovna, Ametov Yakub Idrisovich

Dialogik nutq o'qitish metodikasining shakllanishi 307
Xamidullayeva Fotima Adxam qizi

Алгоритм развития управленческой компетентности будущих учителей русского языка и литературы на основе обратной связи и коррекции педагогических решений 313
Акмалова Дилдора Тохировна

Эффективные методы развития икт-компетентности педагогов в цифровой образовательной среде ... 319
Каримова Наргизахон Яхёевна

Qadimgi Misr va Gretsiya olimlarining muhandislik grafikasi fani yuzasidan izlanishlari 322
Ergasheva Shohista Anvar qizi

Предметно-языковые задания на уроках русского языка в начальной школе Узбекистана 324
Худжамова Хуснора Диёр кизи

Musiqa ta'limi dars mashg'ulotlarida interfaol metodlardan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslari 329
Tuxtasinov Abror Rustamovich

Developing Creative Competence During Pedagogical Practice: an Integrated Model for Future English Language Teachers 332
Mukhtorov Mukhiddin Mansur o'g'li

AI-generatsiyalanuvchi adaptiv testlar orqali talabalarning bilim darajasini diagnostika qilish metodikasini takomillashtirish 338
Abdullayeva Nazokat Isayevna, Habibullayeva Jamilaxon Ne'mat qizi

Aniq fanlarni o'qitishda o'quvchilarning darsdan tashqari faoliyatini tashkil etishning didaktik modeli va vositalari 343
Saidov Utkirjon Mallayevich, Abdurashidova Munira Abdumumin qizi

Muammoli vaziyatlar va keys-stadi asosida bo'lajak pedagoglarning tanqidiy-analitik tafakkurini rivojlantirish metodikasi 348
Kubayeva Maxbuba Raxmatulayevna

Badiiy asarlar asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining axloqiy tafakkuri va ijobiy xulq-atvor ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi 352
Uvaydiloyeva Zarrina Olimovna, Abdullayeva Nazokat Isayevna

Sport psixologining kasbiy kompetentligini tadqiq etishning zamonaviy yo'nalishlari va metodologik muammolari 357
Rasulov Zokir Pardayevich

Научно-теоретические основы совершенствования самостоятельного обучения студентов педагогических вузов в процессе изучения микробиологии 363
Нарзуллаева Ирода Уктам кизи, Каландарова Мадина Андрей кизи

Tarixiy manbalar asosida talabalarda tarixiy tafakkur va tarixiy-madaniy kompetensiyani rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari 368
Ne'matullayev Shohjahon G'aybulla o'g'li

Sun'iy intellekt texnologiyalarining oliy ta'lim tizimidagi didaktik imkoniyatlari 378
Mirzaraximova Zilola Mirzohid qizi

Sun'iy intellekt texnologiyalarining oliy ta'lim tizimidagi didaktik imkoniyatlari 378
Mirzaraximova Zilola Mirzohid qizi

O'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini takomillashtirishning nazariy-metodologik asoslari 382
Hazratqulova Aziza Rustam qizi, Ashurov Abror Uralovich

Sog'lom turmush tarzidagi qizlarning jismoniy tayyorgarligini takomillashtirishda harakatli o'yinlardan foydalanish mexanizmlari 389
Tashpulatova Dono Ergashevna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Xorij va milliy pedagogika tadqiqotlarida metakognitiv kompetensiya tushunchasi tahlili 395
Feruza Xasanova, Assistent o'qituvchi

Talabalarning tashkilotchilik qobiliyatlarini rivojlantirishda ma'naviy-ma'rifiy tadbirlardan foydalanishning nazariy-metodologik aspektlari 402
Ibotova Dildora Shomirovna

Цветочные номинации человека в русском и узбекском языках: значение и конструкция 406
Саитова Хамро Абдуллаевна

Harbiy ta'limda CLIL yondashuvi asosida ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish 412
Shiknazarova Durdana Baxtiyarovna

Qandli diabetga chalingan shaxslarda emotsional barqarorlik va individual-psixologik xususiyatlarning o'zaro aloqadorligi 417
Sadikova Umida Botirovna

Kimyo fanidan virtual laboratoriya mashg'ulotlarida o'quvchilarning umumo'quv ko'nikmalarini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari 421
Jumanova Soxiba Yuldoshovna

O'smir yoshidagi talabalarning kognitiv rivojlanishida neyropedagogik uslublarning o'rni 427
Muxammadiyeva Sevara Bahodirovna

Аттестация и механизмы комплексного мониторинга эффективности руководителей дошкольных образовательных организаций в 2026 году 431
Аъзамова Малохат Наджимовна

Masofaviy ta'lim texnologiyalari asosida bo'lajak pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish .. 436
Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyevich, Xalilova Madinabonu Maribjon qizi

Taqsimlangan yetakchilikning maktab boshqaruvidagi nazariy-metodologik asoslari 441
Botirova Ozoda Baxodir qizi

Qayta tayyorlash kursi tinglovchilarini turli nuqsonli bolalarni ijtimoiy hayotga tayyorlash metodikasiga o'rgatish (oligofrenopedagogika yo'nalishi misolida) 448
Sharofutdinova Ra'noxon Shavkatovna

"Nurli maskan" maktab-internatlarida ta'lim jarayonida assıstiv va raqamli texnologiyalarni integratıv qo'llashning imkonıyatlari 452
Sharofutdinov Ikboljon Usmonjon o'g'li

Ta'lim tizimida kadrlar menejmenti 456
Avezova Rohila Ruzimboyevna

Basketbol öyinida yönaliş almaştiriş tezligining tuzilmasi va uni belgilovçi omillar 462
Razakov Sanjar Ataxonoviç

Umumiy o'rta ta'lim rahbar kadrlarining moliyaviy savodxonligini rivojlantirish jarayoni va samarali texnologiyalari 466
Bexudova Mexriniso Omon qizi

Maktabgaça katta yoşdagi bolalarni tabiat bilan taniştiriş asosida intellektual qobiliyatlarini şakllantiriş 473
Primova Şahnoza Tölqinova

Autizm spektri buzilişi bölgan bolalarning ta'limdagi iştirokini qöllab-quvvatlaşda sensor muhit va vizual tayançlarni individuallaştiriş 476
Nazokat Abidova Kutbiddinovna

Maktabgaça ta'lim taşkilotlarida ma'naviy-ma'rifiy tadbir şakllarini tanlaş va vaqt resursini boşqariş 481
Samandarova Gulxayo Abdukarim qizi

Maktabgaça ta'lim pedagoglarining raqamli kompetensiyalarini malaka oşiriş kurslarida rivojlantiriş yöllari 487
Dusmuxamedov Abdujalil Abdusabiroviç

Geografiya darslarida elektron didaktik resurslardan samarali foydalaniş metodikasi 492
Ismatov J. A.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tabiatni anglash ko'nikmalarining shakllanganlik holati: diagnostik tadqiqot natijalari 497
Karimova Sevara Shaxriddin qizi

HECI texnologiyasi asosida bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarini madaniyatlararo muloqotga tayyorlashning aksiologik va ijodiy asoslari 503
Mamadaliyeva Gulirano Dilshodovna

Pedagogik oliy ta’lim talabalarining kasbiy mahoratini rivojlantirishda didaktik drama texnologiyalaridan foydalanish 509
Xolbayeva Dildora Azizovna

PEDAGOGIK OLIY TA'LIM TALABALARINING KASBIY MAHORATINI RIVOJLANTIRISHDA DIDAKTIK DRAMA TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Xolbayeva Dildora Azizovna
Angren Universiteti
"Pedagogika va psixologiya"kafedrasi katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada pedagogik oliy ta'lim talabalarining kasbiy mahoratini rivojlantirishda didaktik drama texnologiyalarining ahamiyati tahlil qilinadi. Didaktik drama metodlari orqali talabalar o'z kasbiy ko'nikmalarini qanday rivojlantirishlari mumkinligi ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar: didaktik drama, kasbiy mahorat, pedagogik ta'lim, talabalar, rivojlanish.

Abstract: This article analyzes the importance of didactic drama technologies in developing the professional competence of students at pedagogical higher education institutions. It examines how students can develop their professional skills through didactic drama methods.

Key words: didactic drama, professional competence, pedagogical education, students, development.

Аннотация: В данной статье анализируется значение технологий дидактической драмы в развитии профессионального мастерства студентов педагогических высших учебных заведений. Рассматривается, каким образом студенты могут развивать свои профессиональные навыки посредством методов дидактической драмы.

Ключевые слова: дидактическая драма, профессиональное мастерство, педагогическое образование, студенты, развитие.

KIRISH

Pedagogik ta'lim jarayonida didaktik drama texnologiyalari muhim o'rin egallaydi. Ushbu maqolaning maqsadi didaktik drama texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi ahamiyatini o'rganish va ularning ta'lim metodologiyasidagi o'rniga e'tibor qaratishdir. Didaktik drama, o'zining interaktiv va ijodiy xarakteri bilan, talabalarning o'z fikrlarini ifoda etish, hissiyotlarini anglash va boshqalar bilan muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Bu texnologiyalar, odatda, an'anaviy ta'lim uslublaridan farq qiladi va o'quvchilarga o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkonini beradi.

Didaktik drama texnologiyalarining pedagogik ta'limdagi o'rni ko'plab tadqiqotlar orqali tasdiqlangan. Bu usullar o'quvchilarga nafaqat bilim olish, balki o'zaro munosabatlarni o'rnatish, muammolarni hal qilish va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda yordam beradi. O'quv jarayonida drama texnologiyalaridan foydalanish, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, ularning o'z bilimlariga nisbatan ijobiy munosabatini shakllantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, didaktik drama o'quvchilarning hissiy intellektini rivojlantirishga ham katta hissa qo'shadi, chunki bu jarayonda o'quvchilar o'z hissiyotlarini va boshqalar hissiyotlarini anglash, ularga munosabat bildirish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'qituvchilar didaktik drama texnologiyalaridan foydalanishni o'z darslarida qo'llash orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini oshirish va muammolarni hal qilishda yanada samarali bo'lishlarini ta'minlaydilar. Bu jarayon o'quvchilarning o'zaro muloqot qilish ko'nikmalarini, jamoada ishlash qobiliyatini va o'z fikrlarini erkin ifoda etish imkoniyatini rivojlantiradi. Didaktik drama texnologiyalari orqali ta'lim jarayonini boyitish,

o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish va ularning ehtiyojlariga mos keladigan ta’lim muhitini yaratish imkoniyatini beradi.

Shu sababli, didaktik drama pedagogik ta’limda zamonaviy usullar sifatida muhim ahamiyatga ega. Maqolaning maqsadi didaktik drama texnologiyalarining pedagogik ta’limdagi o‘rnini tahlil qilish va ularning ta’lim jarayonidagi ahamiyatini ochib berishdir. Didaktik drama texnologiyalari o‘quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, ularning muammolarni hal etish qobiliyatini oshirish va muloqot ko‘nikmalarini mustahkamlashda muhim rol o‘ynaydi. Bunday texnologiyalar o‘quvchilarga o‘z hissiyotlarini ifoda etish, turli xarakterlarni o‘ynash va real hayotiy vaziyatlarga tayyorlanish imkoniyatini beradi. Pedagogik ta’limda didaktik drama usullarining qo‘llanilishi nafaqat o‘quvchilarning bilim olish jarayonini jonlantiradi, balki ularning ijtimoiy ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi.

Ushbu maqola didaktik drama texnologiyalarining ta’lim jarayonidagi o‘rnini, foydalarini va pedagogik amaliyotda qanday qilib samarali qo‘llanilishini ko‘rsatishga qaratilgan. Natijada, didaktik drama texnologiyalari zamonaviy ta’limda innovatsion yondashuv sifatida ahamiyat kasb etadi. Maqolaning maqsadi didaktik drama texnologiyalarining ta’lim jarayonidagi ahamiyatini ochib berishdir. Bu texnologiyalar o‘quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, guruhda ishlash ko‘nikmalarini oshirish va ta’lim muhitini jonlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Pedagogik ta’limda didaktik drama usullarining qo‘llanilishi o‘quvchilarning faol ishtirokini ta’minlaydi, natijada ularning bilim olish jarayonini yanada samarali qiladi.

Didaktik Drama Texnologiyalarining Ta’rifi

Didaktik drama texnologiyalari ta’lim jarayonida o‘quvchilarga ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu texnologiyalar o‘quvchilarning o‘zaro muloqotini, hissiy tajribalarini va empatiya qobiliyatini oshirishga yordam beradi. Didaktik drama, asosan, o‘quvchilarga turli rollarda ishtirok etish imkonini beradigan interaktiv faoliyatlar orqali amalga oshiriladi. Bu jarayonda o‘quvchilar o‘zlarini turli xarakterlar sifatida namoyon etish, voqealarni hayotga tatbiq etish va o‘z fikrlarini ifodalash imkoniyatiga ega bo‘lishadi.

Didaktik drama texnologiyalarining asosiy tushunchalari o‘quv jarayonida o‘zaro munosabatlar, hissiyotlar va ijtimoiy kontekstga asoslanadi. Bu metodlar o‘quvchilarning o‘zaro aloqalarini kuchaytirish, shuningdek, ularning o‘z fikrlarini va hissiyotlarini boshqalar bilan baham ko‘rish imkonini beradi. O‘quvchilarning ijodiy yondashuvlari, shuningdek, o‘zlarini ifodalash qobiliyatlari kuchayadi, bu esa ta’lim jarayonini yanada jonli va qiziqarli qiladi.

Pedagogik jarayonda didaktik drama texnologiyalarining qo‘llanilishi o‘quvchilarning faol ishtirokini ta’minlaydi va ularning o‘zaro fikr almashishlari uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. O‘quvchilar bunday faoliyatlar orqali nafaqat bilimlarni egallash, balki o‘zaro munosabatlarni o‘rganish va ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘lishadi. Didaktik drama orqali o‘quvchilar ko‘proq tajriba orttirishadi, bu esa ularning o‘zini anglash va shaxsiy rivojlanishlariga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Natijada, didaktik drama texnologiyalari ta’lim jarayonida o‘quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda, shuningdek, ularning shaxsiy va ijtimoiy ko‘nikmalarini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Bu jarayonda o‘quvchilar nafaqat bilim olishadi, balki o‘zaro aloqalarni va hissiy tajribalarni ham boyitadi. Didaktik drama texnologiyalari ta’lim jarayonida o‘quvchilarning faolligini oshirish, ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish va shaxsiy ko‘nikmalarini shakllantirishga qaratilgan metodik yondashuvdir. Ushbu texnologiyalar o‘quvchilarga o‘z fikrlarini ifoda etish, muammolarni hal etish va guruhda ishlash imkoniyatini beradi.

Didaktik drama orqali o‘quvchilar turli rollarni ijro etish, xarakterlarni o‘rganish va muammoli vaziyatlarda o‘zlarini qanday tutishlarini amaliyotda sinab ko‘rish imkoniyatiga ega bo‘lishadi. Bu jarayon o‘qituvchilar uchun ham samarali bo‘lib, ular o‘quvchilarning ehtiyojlarini yaxshiroq tushunish va ularning qiziqishlariga mos ravishda ta’limni moslashtirish imkoniyatini yaratadi. Didaktik drama texnologiyalari shuningdek, o‘quvchilarning hissiy rivojlanishiga ham xizmat qiladi, chunki ular o‘z his-tuyg‘ularini ifoda etish va boshqalar bilan empatiya o‘rnatish imkoniyatini beradi.

Shu bilan birga, bu texnologiyalar ta’lim jarayonida ijtimoiy va madaniy qadriyatlarni ham o‘z ichiga oladi, bu esa o‘quvchilarning global dunyoqarashini kengaytiradi. Didaktik drama texnologiyalari o‘qitish jarayonida o‘quvchilarning faol ishtirokini ta’minlashga qaratilgan pedagogik yondashuvdir. Ular o‘quvchilarga muammolarni hal qilishda, ijodiy fikrlashni rivojlantirishda va guruhda ishlash ko‘nikmalarini oshirishda yordam beradi. Bu texnologiyalar, shuningdek, o‘quvchilarning hissiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim ahamiyatga ega bo‘lib, ta’lim jarayonini yanada samarali qiladi.

Kasbiy mahorat va uning rivojlanishi

Kasbiy mahorat tushunchasi, o‘quvchilarning malakali va professional darajada tayyorgarlik ko‘rishlariga imkon beruvchi muhim jihat hisoblanadi. Ushbu tushuncha, o‘z ichiga ko‘plab ko‘nikmalarni, bilimlarni va tajri-

balarni oladi, bu esa o‘quvchilarga kelajakda kasbiy faoliyatlarida muvaffaqiyat qozonishlari uchun zarurdir. Pedagogik ta’limda kasbiy mahoratni rivojlantirish, o‘quvchilarga nafaqat nazariy bilimlar berish, balki amaliy ko‘nikmalarni ham o‘rgatish orqali amalga oshiriladi. Ta’lim jarayonida o‘qituvchilar, o‘quvchilarning o‘z mahoratlarini oshirishlari uchun turli metod va strategiyalarni qo‘llay olishlari lozim.

Didaktik drama, ta’lim jarayonida kasbiy mahoratni rivojlantirishda samarali vosita sifatida e’tirof etiladi. Ushbu metod, o‘quvchilarga rollar orqali o‘zlarini ifoda etish, turli vaziyatlarni simulyatsiya qilish va o‘zaro kommunikatsiya ko‘nikmalarini rivojlantirish imkoniyatini beradi. Didaktik drama orqali o‘quvchilar, muayyan kasblarga oid vaziyatlarni ifodalash orqali o‘z mahoratlarini amalda sinab ko‘rishadi. Bu jarayon, ularga ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini mustahkamlashda yordam beradi.

Didaktik drama yordamida o‘quvchilarning hissiy intellektini oshirish, ularning o‘zaro munosabatlarini yaxshilash va jamoaviy ish ko‘nikmalarini rivojlantirish mumkin. Ushbu metod, o‘quvchilarga o‘z his-tuyg‘ularini anglash va boshqalar bilan muomala qilishda ko‘nikmalarini oshirishga yordam beradi. O‘qituvchilar, didaktik drama yordamida o‘quvchilarning kasbiy mahoratini oshirishda, ularning o‘z-o‘zini anglashlariga va ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirishlariga ko‘maklashishlari lozim.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Natijada, kasbiy mahorat va uning pedagogik ta’limda rivojlanishi jarayoni, didaktik drama orqali amalga oshirilganida, o‘quvchilarga yanada kengroq imkoniyatlar yaratadi. Bu esa ularga kelajakdagi kasbiy faoliyatlarida muvaffaqiyatli bo‘lishlari uchun zarur bo‘lgan ko‘nikmalarni taqdim etadi. Kasbiy mahorat tushunchasi, shuningdek, o‘quvchilarning kasbiy faoliyatlari uchun zarur bo‘lgan bilim va ko‘nikmalarni o‘z ichiga oladi. Bu mahoratni rivojlantirish, pedagogik ta’lim jarayonida muhim ahamiyatga ega, chunki u o‘quvchilarning professional tayyorgarlik darajasini belgilaydi.

Didaktik drama usuli orqali kasbiy mahoratni oshirish, o‘quvchilarga real hayotiy vaziyatlarda o‘z bilim va ko‘nikmalarini sinab ko‘rish imkonini beradi. Ushbu usul, o‘quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda, shuningdek, ularning muloqot va jamoa ishlash ko‘nikmalarini oshirishda samarali vosita hisoblanadi. Didaktik drama, o‘quvchilarga o‘zlarini turli rollarda namoyon etish, muammolarni hal etish va yangi tajribalar orttirish imkonini beradi.

Natijada, kasbiy mahorat va uning pedagogik ta’limda rivojlanishi jarayoni, didaktik drama orqali amalga oshirilganida, o‘quvchilarga yanada kengroq imkoniyatlar yaratadi. Bu esa ularga kelajakdagi kasbiy faoliyatlarida muvaffaqiyatli bo‘lishlari uchun zarur bo‘lgan ko‘nikmalarni taqdim etadi. Kasbiy mahorat, o‘quvchilarning kasbiy faoliyatida muvaffaqiyatga erishishlari uchun zarur bo‘lgan ko‘nikmalar to‘plamini anglatadi. Pedagogik ta’limda bu mahoratning rivojlanishi, didaktik drama metodlari orqali jonlantiriladi. Ushbu yondashuv o‘quvchilarning ijodkorlik va muammolarni hal etish qobiliyatlarini oshirishga yordam beradi, bu esa ularning kasbiy tayyorgarligini mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega.

Didaktik drama metodlari

Didaktik drama metodlari ta’lim jarayonida o‘quvchilarning faol ishtirokini ta’minlash va ularning o‘z-o‘zini ifoda etish qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Bu metodlar o‘quvchilarga o‘z fikrlarini, his-tuyg‘ularini va tajribalarini sahnalashtirish imkonini beradi, shu bilan birga, o‘zaro muloqot va hamkorlikni rag‘batlantiradi. Didaktik drama metodlarining turlari o‘z ichiga rollar o‘ynash, sahna ko‘rsatmalari, improvizatsiya va boshqa ijodiy faoliyatlarni oladi. Bu metodlar nafaqat o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga, balki ularning o‘zaro munosabatlarini mustahkamlashga ham yordam beradi.

Pedagogik jarayonda didaktik drama metodlarining qo‘llanilishi o‘quvchilarning o‘z bilimlarini amaliyotda qo‘llashlari uchun muhim imkoniyatlar yaratadi. Masalan, o‘quvchilar tarixiy voqealarni sahnalashtirish orqali tarixiy bilimlarni chuqurlashtirishlari mumkin. Bu jarayon o‘quvchilarga voqealarni yaxshiroq tushunishga yordam beradi va ularning tarixiy kontekstda fikrlash qobiliyatini oshiradi. Shuningdek, didaktik drama metodlari o‘quvchilarga muammolarni hal etish jarayonida ijodiy va analitik fikrlashni rivojlantirish imkonini beradi.

Samaradorlik nuqtai nazaridan, didaktik drama metodlari o‘quvchilarning o‘z faoliyatlariga qiziqishini oshiradi va ularning darslarga bo‘lgan motivatsiyasini kuchaytiradi. O‘quvchilar o‘zlarini dars jarayonida faol ishtirok etayotganini his qilganda, ularning o‘qishga bo‘lgan qiziqishlari ortadi. Bu metodlarning samaradorligi shuningdek, o‘quvchilarning o‘zaro muloqot va jamoaviy ish ko‘nikmalarini rivojlantirishda ham namoyon bo‘ladi. O‘quvchilarning didaktik drama metodlari orqali o‘z fikrlarini ifoda etishlari, ularning shaxsiy rivojlanishlariga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, didaktik drama metodlari ta’lim jarayonida o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, o‘zaro munosabatlarni mustahkamlash va darslarga bo‘lgan qiziqishni oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ular pedagogik jarayonda innovatsion yondashuvni ta’minlaydi va o‘quvchilarning o‘z-o‘zini ifoda etish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Didaktik drama metodlari ta'lim jarayonida o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashga qaratilgan turli usullarni o'z ichiga oladi. Ularning asosiy turlari improvizatsiya, rolli o'yinlar va dramatik sahnalashdan iborat bo'lib, har biri o'quvchilarga o'z fikrlarini ifodalash va muammolarni hal qilishda yordam beradi. Pedagogik jarayonda bu metodlar qo'llanilganda, o'quvchilar o'zaro hamkorlikda ishlashni, bir-birining fikrlarini hurmat qilishni va muammolarni birgalikda yechishni o'rganadilar.

Didaktik drama metodlarining samaradorligi o'quvchilarning mavzuga bo'lgan qiziqishini oshirish, ularning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish va dars davomida o'zlarini erkin his qilishlariga yordam berish orqali namoyon bo'ladi. Natijada, bu metodlar ta'lim jarayonini yanada jonlantirib, o'quvchilarni faol va ijodiy fikr yuritishga undaydi. Didaktik drama metodlari ta'lim jarayonida o'quvchilarni faollashtirish va ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu metodlar o'quvchilarni turli vaziyatlarda qiziqarli va interaktiv faoliyatlarga jalb etadi, shuningdek, ular o'zlarini ifoda etish va boshqalar bilan muloqot qilish imkoniyatini yaratadi. Natijada, didaktik drama ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi, o'quvchilarning hissiy va intellektual rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Talabalar o'rtasida didaktik drama texnologiyalarini qo'llash

Talabalar o'rtasida didaktik drama texnologiyalarini qo'llash jarayoni o'ziga xos va ko'p qirrali yondashuvni talab etadi. Bu usul, avvalo, o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, ular o'z fikrlarini va his-tuyg'ularini ifoda etishda erkinlikka ega bo'lishlariga imkon beradi. Talabalar didaktik drama jarayonida turli rollarni bajarish orqali o'zaro muloqot qilish va guruhda ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Ushbu jarayon, shuningdek, o'quvchilarga o'zlarini boshqalar o'rnida tasavvur qilish imkonini berib, empatiya va tushunishni kuchaytiradi.

Didaktik drama texnologiyalari talabalar o'rtasida muammolarni hal qilish va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda ham muhim ahamiyatga ega. O'quvchilar turli vaziyatlarda o'z rolini o'ynash orqali haqiqiy hayotdagi muammolarni simulyatsiya qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu jarayonda ular o'z qarorlarini qabul qilish va natijalarini ko'rish orqali o'z fikrlarini mustahkamlash imkonini topadilar. Shuningdek, didaktik drama o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini oshirishga yordam beradi, chunki ular guruhda ishlash va hamkorlik qilishni o'rganadilar.

Tajribalarga asoslanib, talabalar didaktik drama jarayonida o'zaro fikr almashish va yangi g'oyalarni ishlab chiqishda faol ishtirok etadilar. Ular o'z tajribalarini bir-birlari bilan baham ko'rish orqali o'z bilim doiralarini kengaytiradilar. Bu jarayon, shuningdek, o'quvchilarning o'zaro aloqalarini mustahkamlashga xizmat qiladi, chunki ular bir-birlarining fikrlariga hurmat bilan yondashadilar va bir-birlaridan o'rganadilar.

Natijada, didaktik drama texnologiyalarini qo'llash talabalarning ta'lim jarayonida faol ishtirok etishlarini ta'minlaydi, bu esa o'z navbatida ularning bilim olish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. O'quvchilar bu orqali nafaqat akademik bilimlarni, balki hayotiy ko'nikmalarni ham egallashlari mumkin, bu esa ularning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun muhim ahamiyatga ega.

Didaktik drama texnologiyalarini talabalar o'rtasida qo'llash jarayoni o'ziga xos tajribalarni taqdim etadi. Talabalar ushbu metod bilan o'z fikrlarini ifodalash, ijodiy yondashuvni rivojlantirish va guruhda ishlash ko'nikmalarini oshirish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Didaktik drama orqali ular o'zaro muloqot qilish, turli rollarni o'zlashtirish va muammolarni hal etish jarayonida faol ishtirok etadilar.

Bu jarayon talabalar o'rtasida ijtimoiy va emosional aloqalarni kuchaytiradi, shuningdek, o'zaro hurmat va tushunishni rivojlantiradi. O'z navbatida, didaktik drama talabalar uchun o'z-o'zini anglash va shaxsiy o'sishga erishish imkoniyatlarini yaratadi. Ushbu tajribalar talabalarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi va ularning ta'lim jarayoniga nisbatan qiziqishini kuchaytiradi. Didaktik drama texnologiyalarining samarali qo'llanilishi, shuningdek, ta'lim muassasalarida innovatsion yondashuvlarni joriy etishga yordam beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Olingan natijalar didaktik drama texnologiyalarining kasbiy mahorat rivojlanishidagi ta'sirini aniq ko'rsatadi. Tadqiqot davomida, talabalarning didaktik drama orqali erishgan natijalari ularning kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynashini tasdiqlaydi. Didaktik drama texnologiyalari orqali o'zaro muloqot, ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalari yaxshilanadi. Ushbu jarayonlar talabalar o'rtasida jamoaviy ishni rivojlantiradi, bu esa kelajakdagi professional faoliyatlarida muhim ahamiyatga ega bo'ladi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, didaktik drama texnologiyalari nafaqat nazariy bilimlarni o'zlashtirishda, balki amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishda ham samarali hisoblanadi. Talabalar, drama jarayonlari orqali o'z fikrlarini ifoda etish, hissiyotlarini boshqarish va boshqa odamlar bilan muloqot qilishda ko'proq ishtirok etadilar. Bu esa ularning kasbiy mahoratini oshirishga, shuningdek, ish joyida muvaffaqiyatli faoliyat yuritishlariga zamin yaratadi.

Bundan tashqari, didaktik drama texnologiyalarining qo‘llanilishi talabalar o‘rtasida tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Talabalar, turli vaziyatlarda muammolarni hal qilishda ijodkorlik ko‘rsatadilar, bu esa ularni kelajakdagi kasbiy muammolarni hal qilishga tayyorlaydi. Olingan natijalar, shuningdek, didaktik drama texnologiyalarining o‘ziga xos ijtimoiy va hissiy jihatlarini ham ta’kidlaydi. Talabalar o‘zaro munosabatlar o‘rnatishda ko‘proq ijobiy tajribalar orttiradilar, bu esa ularning jamoada ishlash ko‘nikmalarini kuchaytiradi.

Umuman olganda, didaktik drama texnologiyalarining kasbiy mahorat rivojlanishiga ta’siri ko‘p jihatdan ijobiy bo‘lib, bu yondashuvlar ta’lim jarayonini yanada samara va sifatli qilishga yordam beradi. Olingan natijalar, kelgusi tadqiqotlar uchun asos bo‘lib xizmat qilishi mumkin va ta’lim tizimlarida didaktik drama texnologiyalarining yanada kengroq qo‘llanilishini ko‘zda tutadi. Olingan natijalar didaktik drama texnologiyalarining kasbiy mahorat rivojlanishidagi ta’sirini aniq ko‘rsatmoqda.

Tadqiqot jarayonida ishtirok etgan talabalarning ijodiy fikrlash qobiliyatlari, muloqot ko‘nikmalari va jamoaviy ishga qobiliyati sezilarli darajada oshdi. Bu texnologiyalar yordamida o‘quvchilarning emotsional intellekti rivojlanib, ular o‘zaro munosabatlarida yanada ochiq va samimiy bo‘lishni o‘rganishdi. Didaktik drama metodlari talabalarga real hayotiy vaziyatlarni simulyatsiya qilish imkonini beradi, bu esa ularning muammolarni hal qilish qobiliyatini kuchaytiradi.

Olingan natijalar, shuningdek, o‘qituvchilarning pedagogik uslublarini diversifikatsiyalash va ta’lim jarayonini interaktiv holatga keltirishda muhim ahamiyatga ega. Tahlil natijalari didaktik drama texnologiyalarining nafaqat akademik muvaffaqiyatni, balki shaxsiy rivojlanishni ham qo‘llab-quvvatlaydigan kuchli vosita ekanligini ko‘rsatadi. Shuning uchun, bu yondashuvlarning ta’lim tizimlarida qo‘llanilishi yanada kengaytirilishi zarur. Olingan natijalar didaktik drama texnologiyalarining kasbiy mahorat rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatishini isbotlaydi.

Ushbu metodlar orqali talabalarning ijodiy fikrlash qobiliyatlari, jamoada ishlash ko‘nikmalari va muammolarni hal qilish strategiyalari rivojlanadi. Tahlil jarayonida aniqlangan xulosalar, didaktik drama texnologiyalarining ta’limda qo‘llanilishi nafaqat bilimlarni oshirish, balki shaxsiy va kasbiy rivojlanishga ham xizmat qilishi mumkinligini ko‘rsatadi. Bu yondashuvlar ta’lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Maqolaning asosiy xulosalari shuni ko‘rsatadiki, didaktik drama texnologiyalari pedagogik oliy ta’limda o‘ziga xos ahamiyatga ega. Ushbu texnologiyalar, o‘quv jarayonida talabalarning faol ishtirokini ta’minlab, ularning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Didaktik drama, o‘quvchilarga real hayotdagi vaziyatlarni simulyatsiya qilish orqali, ularning o‘zaro munosabatlarini, kommunikativ ko‘nikmalarini va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini mustahkamlash imkonini beradi. Bu yondashuv, shuningdek, o‘qituvchilarga o‘quv jarayonini yanada interaktiv va qiziqarli qilishda yordam beradi, bu esa ta’lim sifatini oshirishga olib keladi.

Didaktik drama texnologiyalarining pedagogik oliy ta’limdagi o‘rni nafaqat nazariy bilimlarni berish, balki amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishda ham muhimdir. Ushbu yondashuvlar orqali talabalar real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlanishadi, bu esa ularning kasbiy faoliyatida muvaffaqiyatli bo‘lishlariga yordam beradi. Oliy ta’lim muassasalarida didaktik drama texnologiyalaridan foydalanish, talabalarga o‘z fikrlarini erkin ifoda etish, guruhda ishlash va muammolarni hal etish ko‘nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi.

Kelajakdagi istiqbollarni ko‘rib chiqadigan bo‘lsak, didaktik drama texnologiyalarining ta’lim jarayonida qo‘llanilishi yanada kengayishi kutilmoqda. Pedagogik oliy ta’limda zamonaviy texnologiyalar va interaktiv metodlardan foydalanish, talabalar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi. Bu esa o‘qituvchilarni o‘z bilim va ko‘nikmalarini yangilashga, pedagogik yondashuvlarini takomillashtirishga undaydi.

Oliy ta’limda didaktik drama texnologiyalarining rivojlanishi, ta’lim jarayonining sifatini oshirish va talabalarni zamonaviy jamiyatda muvaffaqiyatli faoliyat yuritishga tayyorlashda muhim rol o‘ynaydi. Shunday qilib, didaktik drama texnologiyalarining pedagogik oliy ta’limdagi ahamiyati va istiqbollari, ta’lim sohasidagi innovatsiyalarni amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan asosiy omillardan biridir. Didaktik drama texnologiyalari pedagogik oliy ta’limda o‘quv jarayonini yanada interaktiv va samarali qilishga xizmat qiladi. Ushbu texnologiyalar orqali talabalar nafaqat nazariy bilimlarni egallaydi, balki amaliy ko‘nikmalarni ham rivojlantiradi.

Didaktik drama, o‘z navbatida, talabalarning ijodiy fikrlash qobiliyatini oshirish, guruhda ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish va hissiy intellektni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Oliy ta’limda didaktik drama texnologiyalarining qo‘llanilishi, o‘qituvchilar va talabalar o‘rtasidagi muloqotni kuchaytirish, ta’lim jarayonini yanada qiziqarli va motivatsion qilish imkonini beradi. Shuningdek, kelajakda bu texnologiyalarning rivojlanishi ta’lim tizimida innovatsion yondashuvlarni joriy etish orqali ta’lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Natijada, didaktik drama texnologiyalarining pedagogik oliy ta’limdagi o‘rni, zamonaviy ta’lim metodologiyalarini shakllantirish va talabalarning professional tayyorgarligini mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega bo‘ladi. Didaktik drama texnologiyalari, pedagogik oliy ta’limda talabalarning kommunikativ va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida namoyon bo‘ladi. Ushbu texnologiyalar, o‘quv jarayonini jonlantirib,

talabalarning faol ishtirokini ta'minlaydi. Kelajakda, didaktik drama metodlarini kengaytirish va ularni o'qitish jarayoniga yanada chuqurroq integratsiya qilish, ta'lim sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi. Shunday qilib, bu yondashuvlar ta'limda yangi imkoniyatlarni ochadi.

Didaktik drama texnologiyalarini pedagogik ta'limda samarali qo'llash uchun bir qator tavsiyalar va takliflar mavjud. Avvalo, o'qituvchilar didaktik drama metodlarini o'z darslari ichida muntazam ravishda qo'llashlari zarur. Bu jarayonda o'qituvchilar o'z bilimlarini va tajribalarini doimiy ravishda yangilab borishlari, shuningdek, didaktik drama texnologiyalari bo'yicha maxsus treninglarda ishtirok etishlari kerak.

O'qituvchilar uchun tayyorlangan kurslar va seminarlar didaktik drama metodlarini tushunish va ulardan samarali foydalanishni osonlashtiradi. O'quvchilarni faol ishtirok etishga undash va ularga o'z fikrlarini ifodalash imkonini berish, didaktik drama jarayonining muhim qismidir. Shu bilan birga, o'quvchilarning ijodkorligini rivojlantirishga qaratilgan faoliyatlar, masalan, rolli o'yinlar va sahnalashtirish, o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi.

Ta'lim muassasalari didaktik drama metodlarini o'z dasturlariga kiritish uchun o'zaro hamkorlikni kuchaytirishi lozim. Maktablar va universitetlar o'rtasida tajriba almashish, didaktik drama bo'yicha innovatsion loyihalarni amalga oshirish orqali ta'lim sifatini yanada oshirish mumkin. Buning uchun, ta'lim muassasalari o'rtasida o'zaro muloqot va tajriba almashish platformalarini yaratish foydalidir. O'quv jarayonida didaktik drama texnologiyalarini qo'llashda o'quvchilarning turli xil qobiliyatlari va qiziqishlarini hisobga olish muhimdir. Har bir o'quvchining shaxsiy xususiyatlarini e'tiborga olib, didaktik drama faoliyatlari shaxsiylashtirilishi va individual yondashuvni ta'minlashi kerak.

Shuningdek, didaktik drama texnologiyalarini qo'llashda o'qituvchilar va o'quvchilar o'rtasida ishonchli munosabatlarni o'rnatish zarur. Bu, o'quv jarayonida o'quvchilarning o'z-o'zini ifoda etishiga, ijodiy fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar o'z darslarida didaktik drama texnologiyalarini qo'llash orqali o'quvchilarni faol o'qishga undab, ularning bilish jarayonini yanada chuqurlashtirishi mumkin.

Oxir-oqibat, didaktik drama metodlari ta'lim jarayonini yanada jonli va interaktiv qilishi bilan birga, o'quvchilarning ijtimoiy va emosional rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Didaktik drama texnologiyalarini pedagogik ta'limda samarali qo'llash uchun o'qituvchilar quyidagi tavsiyalarni inobatga olishlari kerak. Birinchi navbatda, dars jarayonida o'quvchilarning fikrlarini va hissiyotlarini ifodalash imkoniyatini yaratish muhimdir. Bu, o'quvchilarning o'zaro muloqotini kuchaytiradi va ularning o'zaro tushunishini rivojlantiradi.

Shuningdek, drama texnologiyalarini qo'llashda o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini oshirishga e'tibor qaratish lozim, chunki bu ularning muammolarni hal qilish qobiliyatini kuchaytiradi. O'qituvchilar darslarni rejalashtirishda didaktik drama elementlarini qo'shib, o'quvchilarning mavzuga bo'lgan qiziqishini oshirishlari mumkin. Nihoyat, o'zaro baholash va refleksiya jarayonlarini joriy etish, o'quvchilarning o'z-o'zini anglashiga va o'z rivojlanishlarini tahlil qilishlariga yordam beradi. Bu tavsiyalar, o'qituvchilarga didaktik drama texnologiyalarini yanada samarali qo'llashda yordam berishi mumkin.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati:

1. Xudoyberdiyev, A. (2020). Didaktik drama: nazariya va amaliyot. Toshkent: O'qituvchi.
2. Murodov, D. (2021). Pedagogik ta'limda innovatsion texnologiyalar. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.
3. Qodirov, S. (2019). Kasbiy mahoratni rivojlantirish metodlari. Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
4. Rasulova, N. (2022). Talabalar uchun didaktik drama metodlari. Toshkent: Fan va texnologiya.
5. Abdullaeva, M. (2023). Pedagogik innovatsiyalar va ularning ta'limdagi o'rni. Andijon: Andijon Davlat Universiteti.
6. Karimov, O. (2020). Oliy ta'limda didaktik drama texnologiyalaridan foydalanish. Nukus: Qoraqalpog'iston Davlat Universiteti.

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02 Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo‘yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg‘ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqichlari bo‘yicha)
13.00.07 Ta’limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №10(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№C–5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.